

11. november 1943.

K R I G S O V E R S I K T

For 25 år siden - 11. nov. 1918 - sluttet Verdenskrigen. Våpenstilstanden i Compiegne kom som en brå avslutning på et "elastisk" og seierrikt tysk tilbaketog som hadde vart i 3 måneder, vedlikeholdt av ustanske og stadig skiftende angrep fra de alliertes side. Det er meget ved den russiske sommer- og høstoffensiv som gjenkaller minnet om høsten 1918. Den russiske taktikk ligner også på mange måter den som marskalk Foch anvendte. Ved kraftige angrep på forskjellige deler av den 1500 km. lange central- og sørfronten har russerne slått kiler inn i den tyske front og da de innsatte tyske bevegelige reserver ikke har vært i stand til å eliminere disse kiler, har den tyske hærledelse gang på gang sett seg tvunget til å trekke tilbake de mellomliggende frontavsnitt, operasjoner som er blitt velkjent under navn av "elastisk forsvar" og "frontforkortning". Da fronten som resultat av dette "elastiske forsvar" etter den russiske sommeroffensiv ved månedsskiftet september-oktober stort sett fulgte Dnjeprs løp, hadde tyskerne ikke alene ikke oppnådd noen frontforkortning, men hele deres sørflanke var p.g.a. flodens sterkt buete forløp kommet i en meget utsatt stilling. De tyske generaler var oppmerksom på faren og derfor tilbøyelig til å fortsette tilbaketoget videre mot vest, men det forlyder at Hitler og partiet forlangte at Dnjepr skulle holdes. Prestigestrategien seiret igjen over den rent militære strategi. Resultatet ble slaget om Dnjeprbuen, et av de voldsomste i verdenshistorien, og et av de alvorligste nederlag den tyske hær har lidt. Da russerne i første uke av oktober innledet kampen om Dnjeprbuen, hadde de to hovedmål: 1. å avskjære Krim. 2. å inneslutte i en kjempesekk de tyske styrker som stod i østlige del av Dnjeprbuen, särklig omkring Dnjeppetrovsk. Det første mål har russerne nu nådd. Etter gjennombrudd ved Melitopol har de støtt fram over Den nogaiske steppe mot Dnjeprs nedre løp, dels fulgt kysten av Assovhavet. Perikop er besatt og russerne angriper nu Krim fra nord etter å ha tatt Armjansk, 8 km. syd for Perikop, samtidig som de har landsatt betydelige styrker nord og syd for byen Kertsj, på halvøya av samme navn. De russiske styrker som støter fram vestover steppen, har nådd Dnjeprs nedre løp og står like foran den tyske sperrestilling ved byen Kherson, nær Dnjeprmunningen, mens den tyske armé mellom Dnjepr og Det assovske hav er brutt opp i en rekke mindre grupper. Her er det tyske nederlag fullstendig. Derimot har det lykkes von Manstein ved innsetning av alle tilgjengelige reserver å avverge den katastrofe som truet tyskerne i Dnjeprbuen etter russernes gjennombrudd fra Krementsjug mot Krivoi Rog. Det hardnakket tyske forsvar av sistnevnte by og heftige motangrep mellom Krementsjug og Krivoi Rog, har gjort det mulig å trekke størstedelen av de truede tyske divisjoner gjennom flaskehalsen ved Apostolova, riktig nok med stort tap av tungt materiell og førsyninger. Det foreløbige resultat av oktoberslaget ved Dnjepr er altså at Kims forbindelse med fastlandet er avskåret, Den nogaiske steppe (Melitopol - Kherson ca. 200 km.) besatt av russerne og det østlige av området innenfor Dnjeprbuen befritt. Men slaget er ennå ikke avsluttet. Hittil har russerne fra sine utgangsstillinger rykket fram 160 km. i retning Vitebsk, 375 km. i retning Orel-Bryansk-Gomel, 400 km. i retning Bjelgorod-Kiev og vel 450 km. fra Taganrog til Kherson. Den Hitler-ske prestige-strategi som har ført til nederlaget ved Dnjepr vil ytterligere utdype kløften mellom parti og generaler og kan føre til en tillitskrise med vidtrekkende følger. - I det øyeblikk dette skrives melder russerne erobringens av Kiev, Ukrainas gamle hovedstad. Et nytt gjennombrudd fra Kiev mot sydvest åpner muligheten for en stor omfatning, denne gang av hele Vest-Ukraina.

I Hallingdal har motstanden mot ungdomstjenesten vært ypperlig. NSUF har i de forløpne uker gjort fremstøt med ungdomstjenesten der i dalen, men har møtt slik motstand at forsøket måtte oppgis. I Gol, Torpo og Geilo møtte ingen, i Nes (6 skolekretser) møtte 5. Etter disse sorgelige resultater ble møtene i Hol avlyst.

vVv

NS-metoder.

Det ringer ilsk på entréklokken midt på natten. Fruen, som er alene, står opp og går ut og lukker opp. Utenfor hilser en blek, oppskremt ung mann: Er Deres sønn hjemme? hvisker han. Nei, svarer hun, men hvem er De? Han nevner et navn hun syns hun kjenner. Jeg er en av Deres sønns nærmeste medarbeidere, sier han - og jeg må tale med ham. - De får komme inn, sier fruen. Vi kan jo ikke stå her. - De forstår, sier den unge mann inn trenende - det gjelder ikke bare Deres sønns liv, men også flere andre gutters. Kan De ikke hjelpe meg? - Jeg vet ikke, sier moren fortvilet. Han er reist på tur.. Jamen De må, presser han på. Det haster. Jeg vet ikke, sier moren igjen, i sjelenød. -- Jeg skal forsøke. - I det samme skjærer en ringing pånytt gjennom huset. Moren farer opp: Hvem er det? - Å, det er bare en vein av meg, sier den unge mannen - han kan stå ute og vente. - Nei, sier moren, som nå begynner å ane uråd, jeg vil vite hvem det er. - Hun går ut og lukker opp - for Gestapo. De følger henne inn i stuen, hvor den unge mann nå sitter rolig, henslengt. Gutten er "på tur", sier han håndlig. Men fruen her har nettopp lovet meg at hun skal forsøke å hjelpe meg å finne ham. - Hvor på Gestapo tar moren med seg til forhør. Fulgt av den stolte NS-mann, som nesten hadde klart å narre en mor.

TRE ÅR

er gått siden BULLETINEN sendte ut sitt første nummer. Noe festnummer tillater tiden ikke, men vi tar oss den frihet å hedre vår avis ved å la dette nummer være tilegnet

Bo Enander og "NU"

Eyvind Johnson og "HÅNDSLAG"

Ture Nermann og "TROTS ALLT!"

Torgny Segerstedt og "HANDELSTIDNINGEN".

i dyp erkjentlighet og takknemmelighet for hva de har betydd i vår kamp for

LOV og RETT

FRIHET og DEMOKRATI.

I Italia fortsetter 5. amerikanske og 8. britiske armé sin framrykning, i raskere tempo etter at den sterke Volturno-stilling er erobret. Det viktige knutepunkt Isernia er tatt og det meldes nu at tyskerne har måttet oppgi sin neste stilling langs elven Garigliano, 30 km. nord for Volturno. Etter dette er det sannsynlig at tyskerne må falle tilbake på hovedforsvarslinjen Roma-Chieti. Det er imidlertid tydelig at Italiafelttoget er en operasjon av sekundær betydning. Man spør uvilkårlig hvor det er blitt av 1. britiske og 7. amerikanske armé. Nye begivenheter vil kanskje snart gi svaret.

I Stillehavet har de allierte etter å ha besatt en del mindre øyer innledet et stort angrep på de to nordligste øyer i Salomon-gruppen, - Choiseul og Bougainville, den største i gruppen. Betydelige styrker er alt landsatt og alt tyder på at japanerne meget snart vil være helt fordrevet fra Salomonøyene. Derved vil den strategiske situasjon være lagt tilrette for et koncentrisk angrep på Raboul på New Britain, det viktigste japanske støttepunkt i det sydøstlige Stillehav.

Den alminnelige situasjon. Etter den vellykte avslutning av Moskva-konferansen, en av de viktigste milepeler i denne krig, skulle alle politiske hindringer for de militære operasjoner være fjernet. Det utsendte komunike etterlater ingen tvil om at en alliert fellesplan er vedtatt for de kommende avgjørende militære begivenheter. Hva østfronten angår vil de nærmeste russiske mål være erobringen av Kherson ved Dnjeprmunningen og nedkjempelsen av de tyske og rumenske divisjoner på Krim. Disse styrker står overfor valget mellom å "kjempe til siste patron" eller å forsøke en evakuering over sjøen. Her vil sikkert den russiske Svartehavsflåte ha et ord med i spillet, for selv om den har lidt adskillige tap er den dog de forenede tyske og rumenske sjostridskrefter betydelig overlegen og dens effektivitet er blitt sterkt øket etter tilbakeerobringen av den viktige flåtebasis Novorossisk. Hvilket alternativ den tyske hærledelse enn velger, kommer isoleringen av Krim til å bety en alvorlig svekkelse av den tyske østfront.

På litt lengre sikt ligger den strategiske situasjon på østfronten tilrette for to store hovedoperasjoner: framstøtet mot Balkan og framstøt mot Balticum. Et Balkanframstøt ville komme som en naturlig fortsettelse av de nu pågående operasjoner og åpner lokkende strategiske og politiske perspektiver som vi kommer tilbake til nedenfor. Etter Kievs fall er de strategiske betingelser tilstede for et framstøt sydvestover mot Bug, den neste naturlige tyske forsvarslinje. Et russisk framstøt fra Kiev mot sydvest vil kunne få enda alvorligere konsekvenser enn gjennombruddet av Dnjeprlinjen ved Krementsjug. - Den annen store mulighet, framstøt mot Balticum, byr også på vidtrekkende perspektiver. Ved erobringen av Nevel for noen uker siden skaffet russerne seg en utmerket basis for videre framstøt over Dünzburg mot Riga. En framtrengen her ville hurtig bringe hele den tyske Leningradfront i fare og stille den tyske hærledelse overfor valget mellom å trekke den tyske nordarmé ut av Estland og Lettland eller la den løpe risikoen for å bli isolert. I første fall ville hele Finnlands sydflanke bløttes, Østersjøen åpnes for den russiske flåte og de russiske flybasér komme industrientrene i Øst-Prøyssen og Schlesien faretruende nær. Både Balkan- og Balticum-framstøt byr således russerne fristende perspektiver for den kommende vinteroffensiv. Valget av operasjonsplan avhenger sikkert i stor utstrekning av den rolle vestmaktene er tiltenkt i den dramatiske sluttscene på det europeiske krigsteater.

Som situasjonen har utviklet seg i Middelhavet og etter de erfaringer som amfibieoperasjonene hittil har gitt, er sannsynligvis bare to muligheter aktuelle for utvidelsen av vestmaktene sine militære

I Italia fortsetter 5. amerikanske og 8. britiske armé sin framrykning, i raskere tempo etter at den sterke Volturno-stilling er erobret. Det viktige knutepunkt Isernia er tatt og det meldes nu at tyskerne har måttet oppgi sin neste stilling langs elven Garigliano, 30 km. nord for Volturno. Etter dette er det sannsynlig at tyskerne må falle tilbake på hovedforsvarslinjen Roma-Chieti. Det er imidlertid tydelig at Italiafelttoget er en operasjon av sekundær betydning. Man spør uvilkårlig hvor det er blitt av 1. britiske og 7. amerikanske armé. Nye begivenheter vil kanskje snart gi svaret.

I Stillehavet har de allierte etter å ha besatt en del mindre øyer innledet et stort angrep på de to nordligste øyer i Salomon-gruppen, - Choiseul og Bougainville, den største i gruppen. Betydelige styrker er alt landsatt og alt tyder på at japanerne meget snart vil være helt fordrevet fra Salomonøyene. Derved vil den strategiske situasjon være lagt tilrette for et koncentrisk angrep på Raboul på New Britain, det viktigste japanske støttepunkt i det sydøstlige Stillehav.

Den alminnelige situasjon. Etter den vellykte avslutning av Moskva-konferansen, en av de viktigste milepeler i denne krig, skulle alle politiske hindringer for de militære operasjoner være fjernet. Det utsendte komunike etterlater ingen tvil om at en alliert fellesplan er vedtatt for de kommende avgjørende militære begivenheter. Hva østfronten angår vil de nærmeste russiske mål være erobringen av Kherson ved Dnjeprmunningen og nedkjempelsen av de tyske og rumenske divisjoner på Krim. Disse styrker står overfor valget mellom å "kjempe til siste patron" eller å forsøke en evakuering over sjøen. Her vil sikkert den russiske Svartehavsflåte ha et ord med i spillet, for selv om den har lidt adskillige tap er den dog de forenede tyske og rumenske sjøstridskrefters betydelig overlegen og dens effektivitet er blitt sterkt øket etter tilbakeerobringen av den viktige flåtebasis Novorossisk. Hvilket alternativ den tyske hærledelse enn velger, kommer isoleringen av Krim til å bety en alvorlig svekkelse av den tyske østfront.

På litt lengre sikt ligger den strategiske situasjon på østfronten tilrette for to store hovedoperasjoner: framstøtet mot Balkan og framstøt mot Balticum. Et Balkanframstøt ville komme som en naturlig fortsettelse av de nu pågående operasjoner og åpner lokkende strategiske og politiske perspektiver som vi kommer tilbake til nedenfor. Etter Kievs fall er de strategiske betingelser tilstede for et framstøt sydvestover mot Bug, den neste naturlige tyske forsvarslinje. Et russisk framstøt fra Kiev mot sydvest vil kunne få enda alvorligere konsekvenser enn gjennombruddet av Dnjeprlinjen ved Krementsjug. - Den annen store mulighet, framstøt mot Balticum, byr også på vidtrekkende perspektiver. Ved erobringen av Nevel for noen uker siden skaffet russerne seg en utmerket basis for videre framstøt over Dünzburg mot Riga. En framtrengen her ville hurtig bringe hele den tyske Leningradfront i fare og stille den tyske hærledelse overfor valget mellom å trekke den tyske nordarmé ut av Estland og Lettland eller la den løpe risikoen for å bli isolert. I første fall ville hele Finnlands sydflanke bløttes, Østersjøen åpnes for den russiske flåte og de russiske flybasér kommer industrientrene i Øst-Prøyssen og Schlesien faretruende nær. Både Balkan- og Balticum-framstøt byr således russerne fristende perspektiver for den kommende vinteroffensiv. Valget av operasjonsplan avhenger sikkert i stor utstrekning av den rolle vestmaktene er tiltenkt i den dramatiske sluttscene på det europeiske krigsteater.

Som situasjonen har utviklet seg i Middelhavet og etter de erfaringer som amfibieoperasjonene hittil har gitt, er sannsynligvis bare to muligheter aktuelle for utvidelsen av vestmaktene sine militære

Norge er i krig med Tyskland, og det strider mot enhver nordmanns samvittighet og mot hans plikt overfor landet å la seg bruke på denne måte. Dette er tilstrekkelig grunn til å nekte enhver deltagelse i den nasjonale arbeidsinnsats, og denne grunn bør den allmennlige mann først og fremst holde seg til.

Det nytter å gjøre motstand. Etter at parolen ble sendt ut i vår har tusenvis sabotert utskrivningen. Særlig god har motstanden vært i og omkring Oslo. Tyskerne er selv klar over at arbeidsinnsatsen hittil har vært en fiasko: "Arbeidsmobiliseringen har vært fullstendig mislykket når en ser på fremmøtet på arbeidsplassene", skriver Reichskommisar til Socialdepartementet.

Heldigvis har det ikke vært vanskelig å si nei takk til de arbeidsforhold som bys: Sammenstuet i jernbanevogner og på overfylte båter går transportene nordover til overfylte brakkeleirer. De "frivillige" behandles som fanger både under transporten og etter at de er kommet frem. De sanitære forhold er de fleste steder ubeskrevlig og maten utilstrekkelig eller bedervet. Klær må man holde seg selv hvis man ikke uten videre blir puttet i en O.T.uniform.

Det er mange måter å vri seg unna på, og folk har i høy grad tatt fantasien til hjelp. Men ikke alle utveier er tillatt. Nazistene bruker utskrivningen til å kvitte seg med offentlige tjenestemann som viser en rakrygget holdning. Men myndighetene har bruk for alle sine tjenestemenn. Hvis ingen søker offentlige stillinger, er myndighetene avskåret fra å skalte og valte med gode nordmenn som de vil.

Derfor er samtlige stillinger i stat og kommune blokert.

Parolen gjelder alle, fra toppen og ned til den ubetydeligste assistentstilling. Undtatt er bare leger og sykehuspersonele.

Hele næringslivet er etterhvert trukket inn i striden. Næringslivets menn må ikke vike tilbake for kamp! Alle rasjonaliseringsbestrepelser må saboteres og treneres. Hjelp ikke fienden med å skaffe nye folk! Hjulene skal gå i stå når tyskerne tar arbeidskraften. Ingen norsk næringsdrivende må medvirke til nazistenes regulering av næringslivet.

Men kampen mot arbeidsmobiliseringen må ikke bare føres av dem som direkte rammes. Det er om å gjøre at de som blir kastet ut i en kunstig arbeidsløshet hurtigst mulig blir absorbert igjen av det øvrige næringsliv. Her har bl.a. bøndene en enestående anledning til å vise at de er gode nordmenn. Enhver norsk mann og kvinne må avholde seg fra handlinger som kan fremme arbeidsmobiliseringen:

Ingen må søke eller besette stilling som er ledig eller vil bli ledig på grunn av arbeidsmobiliseringen. Ingen kvinne må ta arbeide som normalt utføres av menn. Unge mennesker må ikke søke arbeide som normalt utføres av voksne. Ingen arbeidsgiver må ansette kvinner istedenfor menn eller unge mennesker istedenfor voksne arbeidere.

Du synes kanskje det er strenge krav som stilles deg. Men stiller du ikke selv strenge krav til de som kjemper på utefronten? Har du tenkt over hva det koster den menige russer å tvinge tyskerne tilbake i øst. Har du tenkt over hvilken risiko den enkelte flyver tar på et bombetokt over Tyskland? Har du det, da skjønner du kanskje hvor lite det egentlig forlanges av deg. Kampen mot arbeidsmobiliseringen er den norske hjemmefronts viktigste krigsinnsats. Ennu er ikke kampen slutt. Det er uriktig å tro at vi nu kan slappe av fordi krigen likevel er over innen en overskuelig fremtid. Det må tvertimot kreves mere av hjemmefronteren nå enn før, fordi den får stadig større betydning for slutttoppgjøret og fordi dens holdning i dag kan hindre kaos når freden kommer.

Vår kamp.

På de aller fleste områder har den norske hjemmefront hevdet seg på en beundringsverdig måte. Den innbitte motstand mot NS, høyesteretts holdning, idrettsfronten, lærernes og prestenes aksjon, det illegale arbeid med nyhetsspredning osv., det er alt sammen innsatser vi kan være bekjent av og som har gjort Norges navn hedret verden over.

Men det er ett punkt hvor den norske front innbyr til alvorlig kritikk, og det er et meget viktig punkt: arbeidet for tyskerne. Her må det innrømmes at vår holdning på ingen måte har vært mørstergyldig over hele linjen, her har vi meget å lære av mange andre okkuperte land.

Kritikken må rettes både mot de enkelte arbeidere og mot arbeidsgiverne. Det har vært alt for mange som har vært alt for ivrig til å stille seg til disposisjon når tyskerne har trengt arbeidskraft. Mens det i flere andre land har vært nødvendig å gå til de skarpeste tvangsanstaltninger for å skaffe folk til tyske anlegg, har vi i Norge gang på gang sett at folk har strømmet til frivillig, lokket av fete lønninger - og det til og med folk som hadde sitt sikre levebrød fra før. Det er en skam. Det er mer: det er forræderi, for i en moderne krig er industriarbeidere, anleggsarbeidere, sjåfører o.l. like viktige som infanterister. Hver mann som arbeider for tyskerne, frigjør en tysker som kan sendes til fronten. Hvert dagsverk på flyplasser og befestningsanlegg bidrar til å trekke krigen ut, fordi den styrker Tysklands motstandskraft. Hvert tonn varer som produseres for tyskerne - enten det er sprengstoff eller aluminium - kan koste mange av våre egnes og våre forbundsfellers liv.

Et særlig graverende tilfelle har vi hatt nå med vervingen av frivillige sjåfører til NSKK. Over 1500 har meldt seg. Lokket av pene lønninger, god mat, sigaretter trekker de i tysk uniform og bidrar til å fylle de uttynnde kadrer. Frivillig gjør de det, nå når spørsmålet om mannskaper kanskje er det mest prekære av de problemer den tyske krigsledelse er stilt overfor. Det er høyforræderi.

Ikke alltid er saken så klar og enkel som i dette tilfelle. Når det gjelder sivilt norsk arbeid, som mer eller mindre direkte kommer tyskerne til gode, er det ikke bestandig lett å gi generelle direktiver. Det må bli et vurderingsspørsmål og en samvittighetssak for den enkelte hvor langt man skal gå i å trenere og sabotere. Vi har hatt hensyn å ta til produksjon for vitale norske behov, vi har vært nødt til å innstille oss fra 9. april av på en langsiktig kamp, hvor man ikke kan velge en despasjonens linje, men har måttet veie risiko og offer.

Men dette må ikke bli noe skalkeskjul for de som vil gå tyskernes erender. Det gjelder de enkelte som det gjelder bedriftene. Det er dessverre ikke til å komme fra at mange firmaer ikke bare har unnlatt å ta noen risiko, men har vært skandaløst tjenstvillige. Mange har tydeligvis hengt igjen i normale tider forretningsprinsipper, at det gjelder å holde produksjon og omsetning best mulig oppe, å yte den beste service, være kulant og ekspeditt - dels i en vanemessig faglig ørgjerrighet og lojalitet overfor "kundene", dels i en misforstått omhu for firmaets renomme eller aksjonærernes interesser, dels (alt for ofte) i en ganske tarvelig lyst til å tjene penger. "Business as usual" - mens vårt land og tre fjerdeparter av verden forøvrig står i en kamp på liv og død mot barbariet og undertrykkelsen, en kamp som hver dag koster strømmer av blod, svette og tårer. Hvordan kan de som gjør forretninger med tyskerne rolig se sine bankkonti vokse mot den bakgrunn?

Det merkeligste er kanskje at disse folk ofte like fullt regner seg som gode jøssinger, gleder seg over de riktige nyhetene og sprer dem, skjeller på NS og tyskerne, samvittighetsfullt følger

alle hjemmfrontens paroler om tause demonstrasjoner eller boykott av konserter og teatre.

La oss endelig her holde det vesentlige for øyet! Parolene er gode nok, og selvsagt skal de følges. Men det er tusen ganger viktigere å redusere den tyske krigspotensial! Når det kommer til stykket er det naturligvis den tyske ledelse forholdsvis likegyldig om vi går med blomst i knapphullet den 3. august og om Nasjonalatret står tomt - bare de får ut av oss maksimum av malm, cellulose, fisk, elektrokjemiske produkter og befestninger. Det er det som er det vesentlige. Det er det som teller ved frontene. Det er det som avgjør når vi skal bli fri igjen og hvor meget befrielsen skal koste. 12 millioner utlendinger arbeider i Tyskland i dag. Det svarer til mer enn den tyske hær samlede mannskapsstyrke. Uten disse hjelpe-tropper hadde Tyskland i dag vært beseiret. Og i de besatte land arbeider ytterligere millioner på millioner direkte og indirekte for tyskerne, noen til og med raskt og godt...

Hva arbeider de egentlig på? De bygger murene om sitt eget fengsel høyere og sterkere!

Vi er i krig. Glem aldri det. Egentlig er vår plass der ute, blant dem som skal angripe murene, rive dem ned så lys og luft igjen kan slippe inn. Det minste en kan forlange er at vi i allfall gjør hva vi kan for å svekke murene, ikke styrke dem.

Husk at du også er soldat, hvis du vil fortjene navn av å være norsk, så sorg for at du kjemper på den rette siden!

TRENER! FUSK! SKOFT! SKULK! SLOW DOWN!

vVv

Slik behandles våre beste menn!

Til tross for at brev- og besøkforbudet på Grini er opphevet, er behandlingen av fangene der ute likevel skjerpet i den senere tid. Et nytt trekk er eksersisen som kommer på slutten av en 11 timers arbeidsdag på mangelfull kost, en eksersis med anstrengende øvelser og springmarsjer, og med "Hinlegen!" som et av de mest ynddede kommando-ord; det betyr at fangene må kaste seg pladask på maven, som soldater under sprangvis framrykning. Og naturligvis faller kommandoen fortrinsvis når kolonnen passerer de mest sølete stedene på feltet. En halv time senere må man stille med pløtfri uniform!

En ny straffekolonne er opprettet, "travkommandoen", hvor man havner for de mest bagatellmessige forseelser. Fangene i travkolonnen må arbeide med grøftegravning o.l. i forsert tempo, under ständig oppsikt av leirens verste bølle, underscharführer Kunze, som ustanselig finner påskudd til å mishandle fangene med slag og spenn. Han blir ivrig sekundert av en av fangene, Meidell-Larsens medskyldige, svartebørsmannen og kortsvindleren Høvre-Johannesen, som er "formann" for travgjengen og ikke unner seg for selv å mishandle med-fanger. Det forekommer oss at dette verdige medlem av NS spiller et høyt og farlig spill. Han skal bli husket.

vVv

Universitetsstriden.

Representanter for svenske universiteter, høgskoler og studentkår har vedtatt denne sympatiuttalelse:

"Den krise som Universitetet i Oslo for tiden gjennomgår og som foreløpig har munnet ut i arrestering av et stort antall akademiske lærere og studenter, har sin opprinnelse i et krav fra dagens makthavere angående studenters adgang til Universitetet. Kravet innebærer at det innføres en begrensning av adgangen til Universitetet på en måte som gjør det mulig å sikre studentene etter politiske synspunkter.

- 7 -

Vi undertegnede representanter for svenske universiteter, høgskoler og studentkår vil som vår oppfatning uttale at et system som innebærer samvittighetstvang og politisk påtrykk på unge studenter er uforenlig med et universitets oppgave som fri forskings- og undervisningsanstalt. Vi føler i denne situasjon trang til å hylle våre norske kamerater i deres kamp for Universitetets frihet og uavhengighet."

Nils von Hofsten, Rektor ved Uppsala universitet. Einar Løfstedt, Rektor ved Lunds universitet. Hilding Bergstrand, Rektor ved Karolinska institutt. Sven Tunberg, Rektor ved Stockholms Høgskola. Curt Weibull, Rektor ved Göteborgs høgskola. Sigvard Wolontis, Ordforer i Sveriges forenede studentkår. Åke Larsson, Ordforer for Uppsala studentkår. Carl Göran Regnell, Ordforer for Lunds studentkår. Hans Junker, Medicinska Föreningens ordforer. Folke Lyberg, Ordforer for Stockholms høgskolas studentkår. Carl Sigfrid Linstam, Ordforer for Göteborg forenede studentkår.

vVv

"Dagens Nyheter" skriver i en leder 2. november:

"Sveriges akademiske verden har sagt sin mening om de quislingske overgrep mot universitetets frihet i Oslo. Det er nu over 14 dager siden en stor gruppe professorer og studenter ble fengslet fordi universitetslærerne vegret seg for å gå med på en ordning som skulle muliggjøre siktning av studentene etter politiske linjer. En slik ordning ville være en hånd mot alt hva fri forsking heter, for vitskapens løsner er at sannheten er sann, hvem enn uttaler den. I den ånd er det at rektorene ved de svenska universitetene og høgskoler samt ordforerne i deres studentkår bevidner sin solidaritet med sine kjempe norske brødre. For svensk likesom for norsk betraktningsmåte ligger det noe fullstendig fremmed i den tanke at uvedkommende hensyn skulle gis fortron fremfor objektive kvalifikasjoner når det gjelder adgangen til akademisk undervisning.

Forsøket fra Quislingmyndighetenes side på å fremstille universitetslærernes stolte og enige protest som en streikeapell som makthaverne var tvunngne til å vedta forsvarsforanstaltninger mot, overbeviser ingen. Her foreligger helt klart og tydelig et initiativ fra det quislingske kirkedepartements side i form av det nye reglementet som gir universitetets nazistiske rektor rett til eneveldig å bestemme om studentopptakingen. Det er Universitetet som er blitt tvunget til å verge seg med de midler som står til rådighet....."

vVv

København er ilagt en bot på 5 millioner etter en eksplosjon i restauranten "Mokka" der 3 tyskere ble drept og 14 skadet.

Berlin. Bankdirektør Georg Miethe er av folkesdomstolen dømt til døden for i en krets av medarbeidere å ha latt falle defaitistiske uttalelser egnct til å undergrave krigsmoralen. - Borgermesteren i Gussow, syd for Berlin, er henrettet fordi han har lyttet på engelske kringkastingsstasjoner.

Rom. 10 italienske "kommunister" er blitt henrettet av tyskerne.

vVv

Goebbels og den britiske propaganda.

I Das Reich for 7. november gir Goebbels den britiske propaganda følgende uforbeholdne kompliment: "Vi har i det siste et par ganger (!) avhørt den britiske nyhetstjeneste på tysk og blant de skinnhellige og skinn-objektive meldinger, som der sendes ut for tysk hjemmebruk, ikke funnet en eneste, som ikke på den mest raffinerte måte var anlagt på å ødelegge vår kamp- og krigsmoral. Det er gift for vårt folk, og den som på tross av loven avhører disse nyheter, lemlester dermed sin egen sjel. Han ligner feigingen som skyter av

seg en finger for å slippe å komme til fronten og fortjener derfor også samme straff som ham... Den tyske ledelse måtte forakte seg selv om den skulle finne seg i å la en håndfull defaitistiske krigsfortrytere herhjemme avhøre fiendens stemme, for å gjøre den til rettessnor for sin handlemåte. Her er den hårdeste straff på sin plass.

vVv

Rediess har nettopp fått seg et nytt skrivebord. Det kostet 3500 kroner

vVv

I det siste halvår har det flere ganger vært meddelt fra Tyskland at gestapo interesserer seg sterkt for folk som samler på gamle aviser og utklipp. Hos en kjøpmann i en nordtysk by som hadde en slik samling, innfant det seg forleden en gestapo og det fant sted følgende samtale: "Hvorfor sparer De på de avisene? De vet jo at det er stor mangel på papir og at alt gammelt papir må innleveres". "Javisst, men dette er de taler som der Führer under krigen har holdt til sine fremste medarbeidere. De er dessverre ikke kommet ut i bokform." Det er vel ingen forbrytelse å samle der Führers taler". "Hva bruker De talene til?". "Et merkelig spørsmål. Hver tysker bør eie og kjenne Adolf Hitlers verk". "Innrom at De ofte i Deres hjem tar imot besøk av venner og at De slike kvelder leser og kommenterer visse taler av der Führer". "Ja, vi studerer ofte sammen der Führers ord. Men vi diskuterer dem ikke.. De er klare og tydelige, og behøver ingen kommentar". - "Jeg advarer Dem og Deres venner", sa gestapo og konfiskerte deretter der Führers taler i der Führers navn.

vVv

Et NS-symbol.

Storswindleren Alf Whist er utnevnt til minister "med særlige oppgaver å lede og samordne arbeidet med Norges forsýning og vårt næringslivs innsats". Denne utnevnelse er for det første en total desavouering av dobbeltminister Blehr, som både "leder" handelsdepartementet og forsyningsdepartementet. Men for det annet betyr utnevnelsen at mannen som i første rekke hadde ansvaret for Norske Lloyds millionkonkurs nu skal settes på som ekspert for ødeleggelsen av det samlede norske næringsliv. Hans såkalte "plankontor" formerer seg for tiden med soppaktig fart og opptar stadig flere av etasjene i det store nybygg Skippergaten 33. Hans 100 prosents utskrivning av en lang rekke detaljhandelsbransjer ruinerer hundrer av småforretninger landet rundt.

vVv

"Fører" Quisling var nylig i Holmestrand før å inspirere hirdens opplæring til brodermordere. Etter inspeksjonen ble det holdt en stor fest, hvor "polvarer" ble flittig konsumert. Midt under festen reiste en drukken hirdmann seg, pekte på Quisling og ropte: "Se på den grinatussen". Hirdmannen ble øyeblikkelig slått ned av sine "kamerater".

vVv

Fenomenet Gumpen, rektor Chr. Waage på Ullern, nekter seg ingenting. Forleden bemerket han seg et beslaglagt radioapparat til en verdi av flere tusen kroner. Hans høyre hånd på Ullern, den tidligere gummiagent Dalseng, tok et mindre kostbart. En passende belønning etter hans assistanse i felttoget for å tvinge elevene til å kjøpe gumpens nazistiske tysklesebok. Waage er svært glad i pengør, og hadde tenkt seg at hele landet nu ihøst skulle gå over til hans, Jensens og Norviks tyskbok, som bl.a. inneholder taler av Hitler og Goebbels. Lærerne og elevene ved Ullern nekter imidlertid, hvoretter gumpen gikk til utvisning av en lærer og en hel klasse. Til slutt oppnåddes et kompromis, etter forlydende takket være en smidig og forhandlings-

vennlig professor. Waage får plassert sin bok og tjener dermed sine skillinger, men elevene slipper å lese de famøse taler.

vVv

Varieté Nordland er navnet på et frekt foretagende, som tross Cally Monrad har kastet Det Norske Teatret ut av dets egen bygning på St. Olavs plass. Varieteen ledes av en beryktet bedrager og alfons ved navn Jacob Tønder, som allerede 9. april stilte seg til okkupasjonsmaktenes tjeneste som pikeagent. Senere ble han ansatt i kringkastingen hvor han underslo store beløp ved privat handel med kringkastingens gramofonplatearkiv. Han ble avskjediget, og satt i arrest, men nu er han dukket opp igjen som tysk gledesagent på en annen måte.

vVv

Frontkjemperkontoret averterte forleden etter frontkjempere hvis adresser var gått tapt for kontoret. Kartoteket er nemlig kidnappet.

vVv

"Politipresident" Askvig ligger for tiden alvorlig syk på Røde Kors. Det er gitt ordre til nattvakten at tyskernes Schnellkommando øyeblikkelig skal alarmeres hvis noen skulle komme og hente ham en natt. Tenk om fanden selv.....

vVv

Professor Oscar Albert Johnsen er en fin figur. Etter arrestasjonen av de to andre universitetslærere i historie, Sverre Steen og Johan Schreinér, erklærer han at han og hans sønn, Arne Odd Johnsen, kan påta seg historieeksamen. Hvis det er frykt som dikterer professor O.A.Johnsens ynkelige handlemåte anbefaler vi ham å la tanken på regnskapets dag for fremtiden spille en større rolle i hans usle beregninger.

vVv

"Mehr Mut zum Leben" heter en liten brosjyre som nettopp er sendt ut av det tyske Oberkommando der Wehrmacht med strengt påbud om at ingen andre skal få tak i den. Brosjuren oppfordrer alle mannlige tyskere til å skaffe seg minst fire barn, ja de som tilhører de fattallige generasjoner må ikke ha under 6-8. Om barna skulle komme for tidlig, så er det bare spissborgerne som tar anstøt av det. Det som gagner Tyskland er riktig, alt annet galt. Hva sier ungkaren Hitler til kapitlet om ungkarene. Det innledes med disse ord: "Was bist du doch für ein armer Wicht? Schon dein Name ist lächerlich, alter Junggeselle".

vVv

På en skole i Drammen kom overlæreren forleden inn i en gymnasieklassen og leste opp en skrivelse fra det tyske sikkerhetspoliti, hvor i tyskerne uttrykte sin misnøye med skoleungdommen og særlig med de unge pikers holdning overfor de tyske soldater. Hvis ikke snarest ville endre denne holdning, ville det få de alvorligste følger.

vVv

Unge norske piker til tyske soldaterforlegninger.

Fra Drammensdistriktet er unge piker som er tatt til Arbeids-tjeneste sendt til tyske soldaterforlegninger i Kautokeino og andre steder nordpå. Enhver norsk kvinne vil etter dette være klar over hva hun utsetter seg for, hvis hun ikke nekter arbeidstjenesten.

vVv